

เรารักต้นไม้

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2527

จำนวน 45,000 เล่ม

ISBN 979 - 10 - 0112 - 6

หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ระดับประถมศึกษา
เรื่อง
เรารักต้นไม้

นิลวรรณ พงศ์พันธ์ เรื่อง
กลุ่มเบญจรงค์ ภาพ

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เรารักต้นไม้
สำหรับเด็กระดับประถมศึกษาขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาต
ให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๖

(นายสมาน แสงมลิ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกรมวิชาการได้พิจารณาเห็นว่า การส่งเสริมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและแพร่หลาย จะทำให้มีหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กในโรงเรียนเพิ่มขึ้น และเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน

คณะกรรมการพิจารณาและหรือจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน กรมวิชาการ ซึ่งมี นางแมนมาส ขวาลิต เป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นว่าหนังสือเรื่อง เรารักต้นไม้ ซึ่ง นางสาวนิลวรรณ พงศ์พันธ์ เป็นผู้เรียบเรียง มีเนื้อหาสาระที่จะปลูกฝังนิสัยเด็กและเยาวชนให้รู้จักการบำรุงรักษาต้นไม้ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จึงเห็นสมควรจัดพิมพ์เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา โดยมอบให้ นายเตรียม ชาชุมพร เป็นผู้วาดภาพประกอบหนังสือ และกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้ง นายวิริยะ สิริสิงห เป็นผู้ตรวจขึ้นสุดท้าย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เรารักต้นไม้ จะเป็นประโยชน์กับเด็กและเยาวชนทั่วไป และขอขอบคุณคณะกรรมการฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายสุรเดช วิเศษสุรการ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๖

๑. บ้านนี้มีดอกไม้

แดดบ่ายวันนี้ร้อนเหมือนจะเผาสนามทรายกว้าง หน้าโรงเรียนให้ลุกเป็นไฟได้ ไม่นานที่ปลูกเรียงรายรอบสนามก็หุบใบ นาน ๆ จึงมีลมพัดผ่าน แต่ก็เป็นลมร้อน อากาศในห้องเรียนจึงอบอ้าวมาก ครูลำดวนซึ่งกำลังจะสอนเรื่องไม้ดอกไม้ประดับอันเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มการงาน ฯ มองดูนักเรียนในชั้น พวกเขาและเธอหิบบวมปากกาขึ้นมาวางบนโต๊ะเตรียมจะเรียนอย่างพร้อมเพรียง แต่ใบหน้าแจ่มใส

เหล่านั้น มีเหี่ยวผุดขึ้นที่เหนือริมฝีปาก หน้าผาก และ
สองข้างจอหนู

“เราไปหาที่ร่ม ๆ นอกห้องเรียนกันดีไหม” ครู
ลำดวนเอ่ยเป็นเชิงถามความเห็น นักเรียนทุกคนตอบ
เป็นเสียงเดียวกันว่า...ดีครับ ดีค่ะ

“เรากำลังจะเรียนเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ จะ
ไปหาที่ที่ไหนเรียนกันดี” เธอพูดแล้วก็เดินไปที่
หน้าต่างห้องมองออกไปดูบริเวณภายนอก ร่มตะแบก
ริมสนามคงไม่เหมาะ เพราะไอแดดจากสนามขณะนี้
เด่นระยิบระยับไปหมด

“ไปบ้านคุณครูชื่อะ” สุกันยา หัวหน้าห้องเอ่ย
แนะ “ที่บ้านคุณครูต้นไม้สวยและร่มรื่นดีด้วยค่ะ”

“จริงด้วยครับ” เชิดสนับสนุน “วันก่อนผม

ผ่านหน้าบ้านคุณครู เห็นดอกไม้ที่สนามหน้าบ้าน
บานเต็มไปหมดเลย ไปเถอะครับ "ไปบ้านคุณครูดีกว่า"

เด็กนักเรียนทั้งชั้นก็ว่าได้ เคยแะ และบางคน
ก็เคยเดินผ่านบ้านครูลำดวนซึ่งเป็นครูประจำชั้น
ของพวกเขามาแล้ว ทุกคนมีความเห็นเหมือนกันว่า
บ้านครูลำดวนน่าอยู่มากเพราะมีดอกไม้สวยต้นไม้งาม

ครูลำดวนอยู่บ้านพักครู ซึ่งทางโรงเรียนใช้
เนื้อที่ด้านหลังสุดของโรงเรียนปลูกบ้านพักหลายหลัง
สำหรับครูอาจารย์ แต่ละหลังมีบริเวณกว้างขวางทั้ง
ด้านหน้าและด้านหลัง เนื่องจากโรงเรียนมีเนื้อที่มาก

“ดีเหมือนกัน” ครูลำดวนพยักหน้า พร้อมกับ
กำชับว่า “ไม่ต้องรีบและทำเสียงดัง เพื่อนห้องข้าง ๆ
เขากำลังเรียนกันอยู่”

เหมือนนกที่ถูกปล่อยออกจากกรง ความร้อน
อบอ้าวดูเหมือนจะโบยบินไปจากพวกเด็ก ๆ ในทันที
ที่ครูว่า “ดีเหมือนกัน” นั่นเอง ทุกคนรู้จักบ้านพัก
ของครูลำดวนดีอยู่แล้ว ครูจึงไม่ต้องบอกหนทางกันอีก
คนที่ออกไปก่อนก็เดินนำหน้าเพื่อนร่วมชั้นซึ่งทยอย
กันออกจากห้องเรียนเป็นหมู่ ๆ ตอนเดินผ่านหน้า
ห้องเรียนชั้นอื่น เด็กที่เรียนอยู่ในห้องต่างก็มองออก
มา และมีสีหน้าเหมือนอย่างจะให้ครูของตนพา
ออกไปเรียนนอกห้องเรียนบ้าง

“บ้านคุณครูลำดวนหลังไหน ใครทายถูกบ้าง”
สมชายร้องถามเพื่อน ๆ เมื่อคณะนักเรียนทั้งหมด
เดินมาถึงบริเวณบ้านพักครู ซึ่งล้วนแต่เป็นบ้านชั้น
เดียวแต่ยกพื้นสูงแบบเดียวกัน ปลูกเรียงรายอยู่หลาย
หลัง

“บ้านไหนมีดอกไม้ก็บ้านนั้นแหละ” สุกันยา
ตอบ “เราเคยมาหลายครั้งแล้ว”

ประชาหรือนายแวนของพวกเขาเพื่อน ๆ กำลัง
เข้าสุกัณยาว่า

“เราเห็นมีต้นไม้ ดอกไม้ ทุกบ้านเลยนี่”

“บ้านที่มีต้นไม้เยอะ ๆ ชี” สุกันยาตอบ

เชิดชีมือไปที่บ้านหลังแรกซึ่งมีสนามหน้าบ้าน
รกไปด้วยหญ้า “หลังนี้หรือ”

นักเรียนพากันหัวเราะชอบใจ นอกจากสุกัณยา
ที่ถูกเพื่อนเข้า

“บ้านโน้นจ๊ะ” พิมพ์ทองชี้ไปยังบ้านหลังที่สาม
นับจากหลังที่มีสนามหญ้ารก

ครูลำดวนซึ่งเดินตามหลังกลุ่มนักเรียนมา บอก
กับนักเรียนว่า “เดินเข้าไปเลยชีคะ”

“ไม่มีหมา เอ๊ย สุนัขนะครับ” ประชาถาม
แต่เขาก็ไม่รอคำตอบตรงไปที่ประตูกันทางเข้า ซึ่งทำ
เป็นบานผลักสูงขนาดเอว เขาเอื้อมมือลงไปถอดกลอน

ที่อยู่ด้านใน บานหลักจึงแฉ่งต้อนรับคณะนักเรียนซึ่ง
 ขณะนี้ก้าวเดินมาตามถนนดินแดงที่เรียบแน่นและ
 สะอาด สองข้างทางเป็นเตยหอมขึ้นเรียงรายแน่นชนิด
 เป็นแนวจากประตูวัดด้านหน้าไปจนถึงลานซีเมนต์
 กว้างหน้าบ้าน เตยหอมสองข้างทางได้รับการเก็บใบ
 เป็นระเบียบและตัดยอดเสมอเท่ากัน จึงดูสวยงามสะอาดตา
 “ไม่นึกว่าต้นเตยจะสวยได้ถึงขนาดนี้” สมชาย
 เอ่ยขึ้นมาลอย ๆ ครูลำดวนจึงถือโอกาสสอนว่า

“ของทุกอย่าง ถ้าเป็นระเบียบ
เรียบร้อยก็สวยได้ทั้งนั้นแหละ”

“จริงครับ” สมชายตอบรับ

และเอ่ยชมอย่างจริงจังว่า

“รื้อบ้านคุณครูก็สวยกว่าของใคร ๆ

เลยครับ ตันอะไรครับ

ที่ปลูกเป็นแนวแทนรั้วหน้าบ้าน

นั่นนะครับ”

“ต้นนางกวัก”

ครูลำดวนตอบ

“นางกวักหรือคะ”

พิมพ์ทองทำหน้าสงสัย

“นางกวักที่หนูเห็นพวกแม่ค้าพ่อค้า

เขาเอามาวางบนกระจาดขายของ ไม่เหมือน
อย่างนี้คะ” “จริงด้วย” น้ำรินสับสน

“ที่พิมพ์ว่านั่น เราก็คเคยเห็น ใบมันใหญ่
คล้ายใบโพนะ แต่ใบนางกวักที่ริ้วบ้าน
คุณครูนี้ ทำไมใบมันนิดเดียว แข็ง ๆ ด้วย”

“ขอผมเด็ดดูสักใบได้ไหมครับ” นักเรียน-
ชายคนหนึ่งขออนุญาต เพราะอยากรู้เต็มที

ครูลำดวนพยักหน้าอนุญาตแทนคำตอบ เพราะ
จะอธิบายเรื่องนางกวักให้พิมพ์ทองและน้ำรินฟัง

“นางกวักมีหลายชนิดจะ” ครูลำดวนอธิบาย

“อย่างที่พิมพ์ทองและน้ำรินเห็นนั่น เขาเรียก
กวักใบโพหรือกวักนางพิมพ์ เป็นว่าน

ชนิดหนึ่ง แต่ที่ครูปลูกนี้ชื่อนางกวักเฉย ๆ ก็เป็นว่าน
เหมือนกัน ชนิดนี้ขึ้นได้ทั้งในที่ชุ่มชื้นและแห้งแล้ง
ดูใบมันซิ โค้งงอเหมือนมือที่กวักเรียก”

พวกนักเรียนหยุดฟังครูอธิบายถึงไม้ชื่อนางกวัก
อย่างตั้งใจ นักเรียนชายคนที่ขออนุญาตครูเด็ดใบ
นางกวักดู เดินเข้าไปใกล้ ๆ แล้วเอื้อมมือไปเด็ดใบ
เขียวสดขอบใบสีขาวอมชมพูออกมาดู

“ระวังยางนะ สมนึก” ครูร้องเตือน

“ยางมีพิษหรือครับ” สมนึกรีบทิ้งใบนางกวัก
ทันที

“ไม่มีหรอก แต่ยางมันเหนียวติดมือ ถูกเสื้อผ้า
แล้วซักไม่ค่อยออก” ครูล้ำดวนตอบ พลางบอกให้
นักเรียนเดินเข้าไปหาที่นั่งได้ร่มไม้หน้าบ้าน

ใต้ถุนบ้านครูล้ำดวน เทคอนกรีตเป็นลานกว้าง
ตั้งแคร่ไม้ไผ่ และเก้าอี้ไม้ไผ่หัตถกรรมพื้นบ้านไว้
หลายตัว พอใช้เป็นที่นั่งได้สิบกว่าคน หน้าบ้านเชิง-
บันไดขึ้นชั้นบน มีต้นจำปีสูงใหญ่ต้นหนึ่ง ด้านตรง

กันข้ามกับต้นจำปีเป็นต้นสาเกแผ่กิ่งใบให้เงาร่มเย็น ได้
ต้นไม้เหล่านี้มีขนไม้เตี้ยตั้งจัดไว้สำหรับเป็นที่นั่งพัก
บางตอนก็จัดเป็นสวนหย่อม น่าดูน่าชมมาก

ใกล้สวนหย่อมใต้ต้นสาเก ครูลำดวนตั้งคนโท
ดินเผาใบใหญ่ใส่น้ำไว้ดื่ม ที่ฐานของคนโทมีก๊อกน้ำ
เล็ก ๆ สำหรับเปิดปิด ใกล้ ๆ กับคนโทน้ำวางถาด
แก้วน้ำเนื้อใสแจ๋ว ๕ ใบ

“ใครจะตีม้มน้ำก็เชิญนะ” ครูร้องเชิญ “ตาม
ขอนไม้นั้นก็นั่งได้ หรือใครจะสมัครใจยืนก็เชิญยืน
ใครอยากจะเดินก็เชิญเดิน ชั่วโมงนี้เราจะสนทนา
กันถึงเรื่องต้นไม้ใบหญ้า”

น้ำริน เป็นนักเรียนหญิงพูดน้อยที่สุดในห้อง
ขออนุญาตเก็บดอกจำปี

“คุณครูขา หนูสอยดอกจำปีบนต้นได้ไหมคะ”

ครูลำดวนพยักหน้าอนุญาต “ไม้สอยอยู่ที่นั่น
ไงจ๊ะ” ครูชี้มือไปที่ไม้ไผ่รวกลำยาว ตอนปลายมีลวด
เส้นฝอยขดเป็นห่วงเล็ก ๆ ไม้ดังกล่าวนี้วางเอนพาด

อยู่กับกิ่งจำปีที่โคนต้น

“เอาหวงที่ปลายไม้คล้องเข้าไปในดอกแล้ว
กระตุก ดอกจำปีจะหลุดจากกิ่ง” ครูอธิบายวิธีสอย

“ดอกจำปีบานตอนเช้า ตอนนี้ก็เกือบโรยหมด
แล้วละ”

สุกัญญาอยากได้ดอกกุหลาบในแปลงหน้าบ้าน
จึงขอกับคุณครูด้วยและถามว่า

“ต้นจำปาคุณครูไม่ได้ปลูกด้วยหรือคะ”

“ครูปลูกไว้หลังบ้าน โบราณเขาถือ ไม่ให้ปลูก
ต้นจำปาไว้ใกล้บ้าน”

“มีผีหรือครับ” ประชาถามเสียงตื่น ๆ เพื่อน ๆ
จึงพากันหัวเราะซ้ำ

“ไม่มีหรอกเธอ” ครูยิ้ม

“ที่เขาไม่ให้ปลูกใกล้บ้านก็เพราะกิ่งมันเปราะ
ถ้าบ้านไหนมีเด็ก โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงด้วยแล้ว
เธอก็รู้ว่า เด็กผู้หญิงกับดอกไม้มันะ ของคู่กัน เด็ก
อาจจะปีนขึ้นไปเก็บแล้วกิ่งมันก็จะหัก ทำให้เด็ก

ตกมาเป็นอันตรายได้”

“เรื่องเป็นเพราะเหตุนี้เอง” ประชาถอนหายใจ
ออกม้าง ๆ

“ผมขออนุญาตเข้าไปดูในสวนดอกไม้หน้าบ้าน
ได้ไหมครับ” สันติถาม เพราะบริเวณหน้าบ้านของ
ครูลำดวนเป็นแปลงไม้ดอก มองเห็นดอกสีแดง สี
ขาว สีเหลือง ชูก้านอยู่ไหว ๆ ละลานตา

“ได้ซี เราจะเรียนเรื่องต้นไม้ดอก ไม้ประดับ
กันทั้งที่ก็ต้องได้ดูของจริงด้วย” ครูตอบอนุญาตพร้อม
กับหัวเราะน้อย ๆ “แต่ระวังนะ แปลงทางด้านขวามือ
เป็นแปลงกุหลาบ หนามมันแหลมคม..”

พูดยังไม่ทันจะขาดคำ สุกันยาซึ่งไปเก็บดอก
กุหลาบก็ร้องอ๊วย แล้วเดินกอดนิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือเข้า
มาขอยาขี้ผึ้งทา

ประชาเห็นเข้าจึงล้อว่า

“โอ้หนามกุหลาบเหน็บ อูระเจ็บมิรู้จาง...”

เพื่อน ๆ พวกกันหัวเราะใน
ท่าทางของประชา แต่สุกันยา
ไม่ขำด้วย จึงเงือกำปั้นทุบ
แขนนายแวนไปที่หนึ่ง

ครูลำดวนยิ้ม “แปลงดอกไม้อีกด้านหนึ่งเป็น
แปลงเยอบีร่า”

“คุณครูปลูกต้นไม้มากมายอย่างนี้ เอาเวลา
ที่ไหนดูแลคะ” น้ารินซึ่งบัดนี้สอยดอกจำปีมาได้เต็ม
ฝ่ามือเอ่ยถามบ้าง

“ครูจ้างคนมาช่วยทำจะ วันเสาร์
วันอาทิตย์ นายชมกับนายสมศักดิ์
นักการโรงเรียนเราไงเล่า เขา
มารับจ้าง

ใส่ปุ๋ย ฉีดยาฆ่าแมลง มาทำสนาม ลำพังครูคนเดียว
ตรวจการบ้านของพวกเธอก็หมดเวลาแล้ว”

“คุณครูให้การบ้านพวกผมน้อย ๆ ก็ได้ครับ”
ประชาเสนอ และข้อเสนอของเขาคราวนี้เพื่อน ๆ
ทุกคนเห็นด้วย มีคนไม่เห็นด้วยอยู่คนเดียว
เท่านั้นคือ ครูลำดวน

“ให้พวกผมมา
ช่วยเอาไหมครับ”

สมชายอาสา

“ขอบใจ” ครูลำดวน
ตอบ “ถ้าอยากมาเที่ยว
หรืออยากได้ดอกไม้ต้นไม้อะไรไปปลูกบ้าง พวกเธอมา
ที่บ้านนี้ได้ตลอดเวลา ถ้าจะมาช่วยครูทำสวนละก็...
ตั้งหน้าตั้งตาทำการบ้านมาส่งให้เสร็จ ๆ ก็พอแล้ว”

“ในกระถางนั้นต้นอะไรคะ” มาลีถามขณะ
เหลือบไปเห็นต้นไม้ในกระถาง “ที่บ้านหนูมีอย่าง
ในกระถางนี้ต้นหนึ่งค่ะ”

ใต้ต้นสาเก ซึ่งมีแสงแดดส่องรำไร มีกระถาง
ต้นไม้หลายกระถาง ตั้งลดหลั่นเป็นชั้นเป็นแนว
เป็นระเบียบสวยงาม

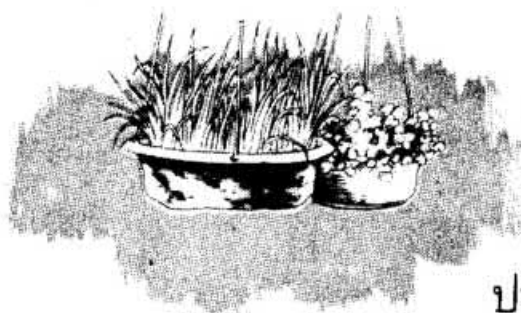
“อ้าว...วานใจ ไม่รู้หรือ” สมชายรีบตอบ “ต้นที่
เธอมีนะ เขาเรียกรางเงิน ราคาแพงนะ ต้น
นี้ใช้ต้นรางเงินไหมครับ” ตอนท้าย
สมชายหันไปถามครู

“เป็นว่านนะใช่แล้ว แต่ต้นที่มาลี
บอกว่ามีที่บ้าน ไม่ใช่รางเงินหรือ
รางนากนะ”

เพื่อน ๆ หัวเราะในความแซ่ซู่ของสมชาย ครู
ล้าวนรีบอธิบายว่า “รางเงินกับรางนากลักษณะใบ
เกือบเหมือนกัน เส้นกลางใบของรางเงินขาวกว่า
เท่านั้นเอง สมชายนี่เก่งนะ รู้จักต้นไม้ชนิดนี้ด้วย...
ที่บ้านเธอปลูกว่านเหมือนกันหรือ”

สมชายยิ้มอาย ๆ ก่อนตอบว่า “เปล่าครับ ผม
พึ่งเขาคุยกันมาครับ โอ้ บ้านผมที่จะเดินยังแทบไม่มี

เลยครับ จะเอาต้นไม้อะไร
ไปปลูกที่ตรงไหนได้”

“ปลูกในกระถางซี”

ประชาเย็นหน้าเข้ามาแนะ

“บ้านเราก็ไม่มีบริเวณ แต่พ่อเราปลูกต้นไม้ไว้ใน
กระถาง ปลูกสาระแหน่ ต้นหอม ไว้ในอ่างซักผ้าๆ
แล้วร้อยเส้นลวดยกอ่างขึ้นแขวนไว้ตามชายคาบ้าน”

“แปลกดีจัง” เด็กนักเรียนหลายคนแสดงความ
สนใจในกรรมวิธีปลูกต้นไม้ที่ประชาเล่าให้ฟัง

“แล้วต้นไม้มันงอกงามดีหรือ”

“ทั้งงาม ทั้งสวยด้วยละ พ่อเราใช้เป็นของ
ประดับบ้านไปเลย”

เพื่อน ๆ ขำ ครูลำดวนซึ่งฟังอยู่นานแล้วจึง
แทรกขึ้นว่า

“อย่างที่คุณพ่อของประชาทำนั้น เขาเรียกสวนครัว
ลอยฟ้า”

“สวนครัวลอยฟ้า” นักเรียนทวนคำที่ครูลำดวน
บอกอย่างงง ๆ

“คะ สวนครัวลอยฟ้า ก็เหมือนกับการที่เรา
ปลูกลงไม้ในกระถางนั้นแหละ แต่แทนที่
จะเป็นดอกไม้สวย ๆ เช่นกล้วยไม้ ก็เป็น
การปลูกพืชผักสวนครัวแทน”

“ผมต้องสร้างสวนลอยฟ้า”

บ้างแล้ว” สมชายบอกอย่างจริงจัง “ผมควรจะใช้เมล็ดหรือกิ่งตอนปลูกดีครับ”

“แล้วแต่ชนิดของต้นไม้ที่จะปลูกซี” ครูตอบ “อย่างในกระถางที่ครูปลูกนี่” ครูลำดวนชี้ไปที่กระถางว่านทั้งหลาย “เป็นพวกว่าน ส่วนมากมีหัว ก็ต้องใช้หัวปลูก แต่อย่างกุหลาบครูใช้วิธีตอนกิ่ง เยอบีราก็แยกหน่อ เธอตั้งใจจะปลูกอะไรละ สมชาย”

“ผมอยากทำสวนครัวลอยฟ้าครับ ผมนึกเห็นภาพใบเขียว ๆ ของโหระพา กะเพรา ผักชี ที่ขึ้นเบียดกันอยู่ในกระเช้าลอยฟ้า คงสวยดี”

“พืชพวกที่เธอว่า ต้องปลูกด้วยเมล็ด” ครูอธิบาย “ตามร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ผักมีขาย”

“โหระพาใช้กิ่งปลูกก็ได้ค่ะ” นารีณบอกกับคุณครู “แม่เคยใช้ให้หนูเอากิ่งที่เด็ดใบใช้หมดแล้วไปปักในดินขึ้น ๆ ไม่กี่วันก็แตกใบอ่อนได้ค่ะ”

“จะ โหระพาจะใช้กิ่งแก่ปักชำขยายพันธุ์ก็ได้” ครูพยักหน้า

“คุณครูปลูกพวกผักสวนครัวด้วยหรือเปล่าคะ”

สุกัญยาถาม

“ปลูกค่ะ แต่ไม่มากเท่าไม้ดอก ไม้ใบที่เธอเห็น
อยู่ที่นี่ พืชพวกนี้เขาเรียกว่าพืชประดับ” ชี้ไปที่แปลง
ไม้ดอกทั้งหลาย

“ปลูกไว้ประดับบ้านให้สวย ๆ ใช่มั้ยครับ”
ประชาถามอีก

“อย่างที่ประชาว่าก็ถูก แต่ไม่ถูกทั้งหมด” ครู
ลำดวนตอบ “ดอกไม้ต้นไม้เหล่านี้เป็นรายได้อย่าง
หนึ่งของครูด้วยนะ พวกเธอเชื่อไหม ครูขายดอกไม้
ได้มากกว่าเงินเดือนของครูเสียอีก”

“หรือคะ” พิมพ์ทองทำตาโตอย่างแสนทึ่ง

“เช่นดอกจำปี มีคนมาขอซื้อถึงบ้านเลย ซื้อกัน
เป็นร้อย ๆ ดอก เขาให้ร้อยดอกยี่สิบบาท”

“ซื้อเอาไปทำไมครับตั้งมากแค่นั้น” ประชา
สงสัยตามเคย

“อ้าว ก็เอาไปร้อยอุบะ ร้อยพวงมาลัย เอาไป

ขายให้พวกผู้หญิงผูกผมหอม ๆ ใจเล้า”

“อย่างนั้นดอกกุหลาบ ดอกเยอบีร่า คุณครูก็เก็บดอกขายด้วยใช่ไหมคะ”

“ถูกแล้ว”

“ดีจังเลยครับ ปลุกแล้วได้ดูขึ้นตาขึ้นใจ ยังขายได้อีกด้วย” สมชายออกความเห็น

“นอกจากที่เธอว่ามานั้น ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งนะ...” ครูทิ้งระยะไปชั่วครู่เพื่อจะให้นักเรียนต่อ แต่ไม่มีใครคิดต่อ ครูจึงพูดให้ฟังว่า “เราได้ออกกำลังกายด้วย”

“หนูต้องกลับไปปลุกต้นไม้บ้างแล้ว อย่างน้อยก็ทำสวนครัวลอยฟ้า” นารินยืนยัน

“ดีแล้ว” ครูพยักหน้า “ถ้าใครต้องการปลุกต้นไม้ และไม่มีเมล็ดพันธุ์ ก็มาขอแบ่งจากครูได้นะ”

นักเรียนหลายคนแสดงความจำนงจะปลุกต้นไม้บ้าง อีกหลายคนถึงไม่แสดงที่ทำว่าจะปลุกแต่ก็รู้สึกชื่นชมกับดอกไม้ใบไม้ ที่พวกเขาเห็นอยู่ขณะนี้ยิ่งนัก

วันนี้เป็นวันหยุดเรียน แต่ครูลำดวนนัดให้นักเรียนมาทำความสะอาด ช่วยกันตกแต่งห้องเรียน นักเรียนหลายคนนำกระถางใส่ต้นไม้มาด้วยเพื่อใช้ประดับตามมุมห้อง

“สุกัญญา หนูเอาต้นอะไรมาจ๊ะ” ครูลำดวนถามขณะเฟื่องมองต้นไม้ใบเล็ก ๆ ในกระถางที่เด็กหญิงสุกัญญาอุ้มมา

“กุหลาบหนูค่ะ” สุกัญญาตอบเสียงใส “หนูปลูกไว้หลายกระถางค่ะ กลับไปบอกบ้านคุณครูวันก่อน

หนูก็ลงมือปลูกเลย”

“ดอกสีอะไรนะเธอ” พิมพ์ทอง ซึ่งมาก่อน
หน้าสุกันยา เข้ามาร่วมสนทนาด้วย

“กิ่งทางนี้สีขาว ทางซีกนี้ดอกสีแดง แล้วกิ่งนี้
ดอกสีชมพู นี่โง่งงเธอ ดูก่อนนี่สีแฉ่ำแล้ว” เด็กหญิง
เจ้าของต้นกุหลาบชี้ชวนให้เพื่อนดูอย่างภาคภูมิใจ

“ต้นไม้อะไรกันมีตั้งสองสีสามสี” พิมพ์ทอง
ไม่เชื่อในคำบอกเล่า จึงเข้าไปเพ่งพิศจนใกล้ “จริง
ด้วยซี” เธอพูดอย่างตื่นเต้น “คงเป็นต้นไม้ประหลาด
แน่ ๆ เลย”

ครูลำดวนหัวเราะน้อย ๆ “ไม่ใช่ต้นไม้ประหลาด
หรอกพิมพ์ทอง เขาใช้วิธีทาบกิ่งหรือต่อตาจะ ใน
บทเรียนก็มีนี่ แต่เรายังเรียนไม่ถึงเท่านั้น” ครูบอก
กับพิมพ์ทอง แล้วจึงพูดกับสุกันยาว่า

“ต้นกุหลาบชอบแดดจัด และชอบน้ำจะ ครู
ว่าเอาต้นนี้วางไว้ที่ระเบียงหน้าห้องดีไหม จะได้ถูก
แสงแดดเกือบตลอดวัน”

สุกันยารับคำเบา ๆ ค่อย ๆ วางกระถางกุหลาบหนู
สามสีไว้บนม้านิยายหน้าห้องเรียน พิมพ์ทองยัง
ติดใจไม่หาย ถามขึ้นอีกว่า

“สุ เธอเสียบกิ่งเองหรือ”

“เปล่าจะ พี่ชายเราช่วยทำให้ ไม่ยากเลยเธอ
กุหลาบหนูต้นนี้นะต้นเดิมดอกสีขาว พี่เราเขาก็เลือก
ตัดเอากิ่งเท่า ๆ กัน จากต้นดอกสีแดง และสีชมพู
มาเสียบเข้ากับกิ่งต้นสีขาว แล้วใช้
ผ้ากันน้ำพันรัดไว้ ไม่กี่วันหอรอกเธอ
ก็มันต่อประสานเป็นต้น
เดียวกันเลย”

“ฟังดูก็ง่าย ๆ นะ” พิมพ์ทองรำพึง

“ฟังก็ง่าย ทำก็ง่ายจะ” สุกันยาโอ้ “เราเสียบ
กิงเป็นแล้ว ถ้าเธออยากได้กุหลาบสามสีอย่างต้นนี้
บ้าง ฉันจะเอามาให้เธอต้นหนึ่งเอาไหมเล่า”

“เอาสิ” พิมพ์ทองรีบตอบรับทันที “ฉันอยาก
เสียบกิงเป็นอย่างเธอบ้างจัง แต่ไม่รู้จะไปหาผ้ากันน้ำ
ที่ไหน”

“ใช้พลาสติกแทนก็ได้” ครูซึ่งยืนฟังอยู่ด้วยแฉะ
ขึ้น “ถุงพลาสติกนะ เอามาตัดให้เป็นแถบยาว ๆ แล้ว
ใช้พันตรงรอยที่เสียบกิงเอาไว้”

“พลาสติกใช้ได้หรือคะ” พิมพ์ทองถามอย่าง
สงสัย

ครูลำดวนพยักหน้า “เธอจะใช้อย่างอื่นก็ได้
จุดประสงค์ของการนี้อยู่ที่ไม่ให้น้ำซึมเปียกแผลตรง
รอยที่เสียบกิงไว้เท่านั้นเอง วิธีเสียบกิง ต่อตา และ
ทาบกิง เป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ดีมากวิธีหนึ่ง”

ทั้งสามยืนคุยกันอยู่ครูหนึ่ง นักเรียนก็มาเกือบ
พร้อมกัน ครูจึงให้ลงมือทำความสะอาดห้องตาม
หน้าที่ ที่ได้ตกลงแบ่งกันไว้ตั้งแต่สองวันก่อน

ไม่นานนัก การทำความสะอาดก็เสร็จเรียบร้อย
“เสร็จแล้วไปกินข้าวมันส้มตำที่บ้านครู” ครู
ล้าวนบอกพวกเด็ก ๆ ซึ่งเด็กพวกนี้พอได้ยินคำบอก
ของครูเท่านั้นต่างก็แสดงอาการดีใจออกมาทั้งท่าทาง
และสีหน้า

“ไชโย คุณครูใจดีจังครับ” ประชากระโดดตัวลอย
“ผมกำลังหิวอยู่เชียวครับ ตอนนี้ใครเอาช่างมาให้
ผมคงกินได้หมดทั้งตัวแน่ ๆ”

“ล้นใหญ่แล้ว” เพื่อน ๆ ขำในท่าทางและ
คำพูดของประชา

“เห็นที่ประชาต้องทนหิวต่อไปอีกเสียแล้ว”
ครูพูดพร้อมกับหัวเราะ “ข้าวมันยังไม่ได้หุง ส้มตำ
ยังไม่ได้ทำเลย”

“ว้า...” ประชายกมือเกาศีรษะ “ถึงตอนทำเสร็จ ปลาваพทั้งตัวผมคงกินไม่เหลือแน่ ๆ”

“ครูเกรงปลาวาพจะสูญพันธุ์ ไปพวกเราไปช่วยกันทำ” ครูลำดวนออกเดินนำหน้า ไม่รีรออยู่อีกต่อไป

เมื่อมาถึงบ้านครูลำดวน ทั้งหมดใช้ลานใต้ถุนบ้านเป็นที่ประกอบ “ข้าวมัน ส้มตำ” เด็กผู้ชายไปสอยมะละกอกจากต้นหลังบ้าน บางคนก่อไฟ

เด็กผู้ชายที่ไปสอยมะละกอ หายไปเพียงครูเดียว ก็ช่วยกันยกเข่งใส่มะละกอมาให้

“ตาย...ตาย นี่เธอสอยเอามาทำไมตั้งสิบลูก”
 พวกเด็กผู้หญิงพูดอย่างตกใจที่เห็นมะละกอดิบผลโต
 ใหญ่สิบลูกกว่าผลในเข่ง

“ไม่รู้นี่ พวกเราตั้งยี่สิบแปดคน กำลังหิว
 ทั้งนั้น สอยมาลูกเดียว จะพอกินหรือ”

“เอาเถอะ เอาเถอะ” ครูตัดบท “สุกัณยา
 กับน้ำรินปอกมะละกอนะ ปอกแล้วก็สับด้วย”
 ครูหันไปบอกกับเด็กนักเรียนชายอีกคนหนึ่ง
 “สมศักดิ์ปอกเปลือกมะพร้าวสามผล
 ปอกเป็นไหม”

“ข่านาญครับ” สมศักดิ์รับคำ
“ปอกเสร็จจะให้ผ่าแล้วขูดด้วยไหมครับ”

“ดี ดี” ครูว่า “แต่ต้องขูดเบา ๆ
มือนะ ไม่งั้น ก้นกะลามันติดออกมา
ด้วย กะทิจะดำไม่สวย”

“จะให้พวกผมทำอะไรครับ”
ปรึกษากับเพื่อน ๆ อีกสามสี่คนยังไม่
มีงานทำถามขึ้น

“เข้าไปในสวนครัวหลังบ้านนะ
เลือกเก็บถั่วฝักยาวฝักงาม ๆ มาสัก
กำใหญ่ ๆ มะเขือเทศด้วย”

ประจักษ์รับคำ พร้อมกับเรียก
เพื่อน ๆ อีกสี่ห้าคนไปด้วยกัน

“คุณครูขา เราทำสัมตำวันนี้ ไม่ต้องออกไปหาซื้ออะไรเลยนะคะ” สุกัญญาพูดขึ้นอย่างคนช่างสังเกต “อะไร ๆ ก็มีอยู่ในบ้านของคุณครูทั้งนั้น”

“เธอว่าดีไหมเล่า” ครูลำดวนย้อนถาม “ครูปลูกผักสวนครัวไว้หลายอย่าง ประเดี๋ยวรับประทานเสร็จแล้วจะพาไปชมสวนครัว ครูมีค้างั้วหลา... ก็ค้างั้วฝักยาวนั้นแหละ แต่ฝักยาวเขียวเธอ และมะเขือเทศในแปลงของครูก็มีผลสะพรั่ง เขียว ๆ แดง ๆ จนครูต้องทำไม้ค้ำกิ่งไว้”

“คงนำดูจังนะคะ” พิมพ์ทอง คนช่างฝัน เพื่อดูออกมา “หนูอยากจะได้จังเลย”

“ผมเคยปลูกมะเขือเทศ แต่ไม่ค่อยมีลูกเลยครับ” สมชายถาม

“คุณครูใส่ปุ๋ยอะไรครับ”

“ครูใส่ปุ๋ยคอกตามปกติ มะเขือเทศชอบดินที่เป็นด่าง ครูจึงใช้ขี้เถ้าใส่ในดินที่ปลูกด้วย”

“หรือครับ” สมชายถามย้ำเพราะเป็นความรู้ใหม่
 “ผมต้องเอาแบบคุณครูบ้าง”

สมศักดิ์ขุดมะพร้าวเสร็จแล้ว ส่งต่อให้พิทยา
 นำไปคั้นแล้วกรองเอาแต่น้ำกระทิ ครูลำดวนเป็นคน
 ตวงข้าวสารใส่หม้อหุขนาดใหญ่ ให้สมชายกับสมศักดิ์
 นำไปชาวล้างผงและเก็บเมล็ดข้าวเปลือกที่ปนอยู่ออก

“น้ำชาข้าวอย่าเททิ้งนะ” ครูร้องสั่ง “รินใส่ถัง
 ข้างโถงน้ำนั่นไว้”

“เอาไว้ทำไมครับ” สมศักดิ์ถาม

“เอาไว้รดต้นมะลิ” ครูตอบ

“ต้นมะลิชอบน้ำชาข้าวมาก”

ขณะนั้นเด็กที่ช่วยกันก่อไฟ ได้พัดไฟจนถ่านในเตาคุแดงแล้ว เมื่อข้าวข้าวเสร็จ ครูลำดวนเป็นคนคำนวณปริมาตรน้ำกะทิให้พอดีกับข้าวสาร แล้วเทน้ำกะทิลงในหม้อข้าว ก่อนยกหม้อไปตั้งเตาไฟครูลำดวนยังได้นำใบเตยหอมที่ล้างสะอาดแล้ว ใส่ลงไป ในหม้อด้วย สิบกว่าใบ

“ใส่ใบเตยทำไมครับ” สมศักดิ์ถาม ขณะที่เขาและสมชายยกหุหม้อคนละข้างไปตั้งบนเตาไฟ

“ให้หอม” ครูตอบสั้น ๆ พลาหงหันไปห้ามเด็กชายสองคน ที่ยังคงช่วยกันพัดไฟในเตาอยู่อีก

“ไม่ต้องพัดแล้วจะ ขึ้นพัดอยู่เรื่อย ๆ ข้าวจะเดือดช้า”

เด็ก ๆ พากันมองหน้าครู เพราะฟังที่ครูพูดไม่เข้าใจ ครูลำดวนจึงอธิบายว่า

“เธอก็รู้อยู่แล้วนี่ ความร้อนลอยขึ้นสูง ถ้าเธอไม่พัดไม่กระพือลม ความร้อนจากเตานั้นก็รมหม้อข้าวเราพอดี แต่ถ้าเธอพัดกระพือลมอีก ลมเย็นเข้าไปแทนที่ อากาศร้อนจะหนีออกไป ความร้อนในเตาก็ไม่มาก หม้อข้าวก็จะเดือดช้า”

“แหม คุณครูเอาหลักวิทยาศาสตร์มาใช้เลยนี่ครับ” สมศักดิ์พูด

“เขาเรียกว่าบูรณาการต่างหาก เราต้องรู้จักใช้ความรู้ที่เราเรียนในห้องเรียน” ครูลำดวนกล่าวแก่

ไม่นานน้ำกะทิในหม้อข้าวก็เริ่มเดือด ฝาหม้อเผลอตามแรงดันของไอน้ำ กลิ่นหอมหวานโชยออกมาตามรอยเผลอ ครูล่งพายกวนขนมด้ามยาวให้สมศักดิ์ แล้วบอกว่า

“สมศักดิ์ คอยคนข้าวในหม้อ อย่าให้นอนกันนะ ไม่งั้นข้าวกันหม้อจะไหม้”

ข้าวมันจวนจะได้ที่ ส่งกลิ่นหอมมากขึ้น เด็กนักเรียนสูดดมแล้วพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “หอมน่ากินจัง”

ครูลำดวนเหาะเกลือปนลงไป ในหม้อข้าวเล็กน้อย
 ปรึกษากับพวกที่เข้าสวนครัวเก็บผัก กลับมาพอดี
 “พระล่อตามกลิ่นไ่อย่าง...เอ๊ย...กลิ่นข้าวมันมาแล้ว
 ครับ” เขาทำท่าสุดลมหายใจแรง ๆ

พวกเพื่อน ๆ พากันหัวเราะและส่งเสียงกรีดกรีด
 มากขึ้น เมื่อเห็นผักที่ปรึกษาและพวกเก็บมา

“นี่จะเอามาเลี้ยงม้าหรือเลี้ยงคนกันแน่ นายแวน”
 น้ำรินถาม

“เก็บมาให้พอกับจำนวนมะละกอนั้นแหละ”

นอกจากจะเก็บถั่วฝักยาวฝักงาม ๆ และมะเขือเทศ
 ผลแดงปลั่งตามสั่งแล้ว ปรึกษากับพวกยังเก็บยอด
 กระถิน ใบทองหลางอ่อน และยอดชะอมมาอีกหอบ
 หนึ่งด้วย

“แล้วนี่มันยอดชะอมนี้นานายแวน กินกับส้มตำ
 ได้ที่ไหน” สุกัญญาต่อว่า

“ใครจะไปรู้ว่ายอดไหนเป็นยอดอะไร” ประชา
เถียง “เจ้ายอดชนิดนี้เก็บยากจะตาย คู่มือเราชี้ ถูก
หนามมันตำเอาถลอกหมดเลย”

“ไปเอายาในตู้ยาบนแคร่นันทาสิ” ครูลำดวน
บอกกับประชาให้ไปเอายาในตู้ยาสามัญประจำบ้าน
ที่ตั้งอยู่บนแคร่ใกล้ ๆ “ผักพวกนี้ เดี่ยวก็แบ่งกันเอา
ไปฝากคุณพ่อคุณแม่ที่บ้าน”

“สวนครัวของคุณครู น่าดูไม่แพ้สวนดอกไม้
หน้าบ้านเลยครับ” ประชาพูดขณะที่หยิบยาแดงออก
มาอ่านที่ฉลาก ก่อนจะใช้สำลีแตะยามาทาแผล

“พวกเราமாகันเป็นกองร้อย” ประชาหันไปพูด
กับน้ำริน “ขึ้นกินแต่ข้าว คุณครูจะเลี้ยงไหหรือ
กินผักมาก ๆ ซี้ จะได้ไม่เปลืองข้าว นี่ยังไม่ได้เก็บ
บวบ เก็บยอดตำลึงมาด้วยนะนี่”

“คุณครูปลูกผักไว้เยอะหรือครับ” สมศักดิ์ถาม

“ไม่มากหรอก” ครูลำดวนตอบ “มีพริก มะเขือ
ขิง ข่า ตะไคร้ กระชาย กะเพรา โหระพา แมงลัก
พวกนี้แหละ ปลูกง่ายไม่ต้องดูแลมาก”

“ถ้าทุกบ้านมีสวนครัวอย่างของคุณครู คงสะดวก
สบายมากเลย ขาดเหลืออะไรนิดหน่อยก็เก็บเอาจาก
สวนครัวได้” ประชาเห็นความสำคัญของสวนครัว

ครูลำดวนและเด็กนักเรียนร่วมวงรับประทาน
ข้าวมันส้มตำที่ช่วยกันทำ และมีผักสด ๆ ที่เก็บจาก
สวนครัวใหม่ ๆ เป็นผักแกล้ม เนื่องจากอาหารเสร็จ
หลังจากอาหารมื้อกลางวันมาร่วมชั่วโมง ข้าวมัน
หม้อใหญ่ และส้มตำสามโต จึงหมดไปในเวลาไม่นาน

“พอหนึ่งท้องตึง หนึ่งตาผมก็หย่อนเสียแล้ว
ละครับ” ประชายกมือลูบท้องตัวเอง “ทีนี้ใครเอามา
มาให้กินอีกสักตัว ผมก็กินไม่ลงแน่ ๆ”

“อย่าเพิ่งหนึ่งตาหย่อนเลย” น้ำรินร้องว่ามาจาก
อ่างล้างจานซาม “ช่วยยกซาม ยกจานมาให้ก่อน”

ครูลำดวนปล่อยให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาด
ล้างจาน พังนักเรียนพูดคุยและหยอกล้อ ครูก็ได้แต่
ปลื้มเปรมอยู่ในใจ หลังจากนักเรียนช่วยกันเก็บกวาด
เช็ด ถู เรียบร้อยแล้ว ครูนำเด็กนักเรียนไปเดินชม
สวนครัว เก็บผักเขียวบ้าง ถั่วหลาบ้าง ถั่วพูบ้าง
แบ่งให้นักเรียนติดมือกลับไปบ้านทุกคน

ครูลำดวนมีเรื่องมาให้ให้นักเรียนได้ตื่นตาตื่นใจ
กันอีกแล้ว ครูให้นายชมนักการชนต้นไม้เล็ก ๆ ใน
กระป๋อง มาวางไว้หน้าห้องเรียนหลายสิบกระป๋อง

“ต้นอะไรครับ” ประชาซึ่งนั่งอยู่แถวหน้าถาม
ด้วยความสงสัย

“ฝรั่งกับมะยมจ๊ะ” ครูตอบ และเห็นนักเรียนต่างมีความสนใจในต้นไม้ที่ยกมาวางเรียงหน้าชั้นทุกคน ครูลำดวนจึงได้พูดขึ้นว่า

“อีกไม่กี่วันก็จะเป็นวันเข้าพรรษาแล้ว วันเข้าพรรษานอกจากเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันหนึ่งแล้ว ยังมีความสำคัญอย่างอื่นอีก ใครรู้บ้าง สำคัญอย่างไร”

ไม่มีใครตอบได้

“ถ้าใครอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน หรือฟังข่าว
จากวิทยุคงจะรู้” ครูแนะเป็นแนวทางให้อีก แต่นักเรียน
ก็ยังคงตอบไม่ได้ ครูลำดวนจึงแนะเพิ่มอีกว่า “เป็น
วันเกี่ยวกับต้นไม้ด้วยนะ”

“วันต้นไม้”

มีเสียงใครไม่ทราบตอบมาจากกลุ่มนักเรียนที่
นั่งแถวหลังสุด

“ใครตอบจะ” ครูล่ำดวนมองไปทางต้นเสียง
เพื่อนที่นั่งอยู่แถวหน้าจึงหันไปมองด้วย เจ้าของเสียง
ตอบค่อย ๆ ยกมือขึ้นอย่างเชิน ๆ “ผมครับ”

ที่แท้คือสมศักดิ์นั่นเอง

“เก่งมาก” ครูชม “วันเข้าพรรษา ถือว่าเป็น
วันต้นไม้ของชาติด้วย ในวันดังกล่าวนี้ เราควรจะ
ช่วยกันปลูกต้นไม้ อย่างน้อยคนละต้น เมืองไทยเรา
จะได้เป็นสีเขียวใจเล่าเธอ”

“ผมชอบสีม่วงมากกว่า”
ประชาแย้งเบา ๆ แต่ดังพอ
ที่เพื่อน ๆ หลายสิบคน จะได้ยิน
พวกเพื่อน ๆ จึงพากันหัวเราะ
เกี๊ยวกราว

“สีเขียวก่อน ต่อมาจึงจะกลายเป็นสีม่วง” ครู
 ลำดวนพูดกับประชาโดยตรง “เธอรู้ไหมประชา ทำไม
 สีเขียวจึงแปรเปลี่ยนเป็นสีม่วง”

ท่าทางลั่น ๆ ของประชา ที่แสดงออกเมื่อครู
 หายไปทันทีทันใด เมื่อได้ยินเสียง ‘เอาจริง’ ของครู

“ไม่ทราบครับ” ลูกขึ้นตอบอย่างหวาด ๆ

“ปลูกต้นไม้ทำให้บ้านเมืองสดชื่น เขียวชอุ่ม
 ในตอนแรก พอต้นไม้ที่เราปลูกให้ดอกให้ผล เราเก็บ
 ไปขายก็จะได้เงิน จะกลายเป็นสีแดง สีม่วงของ
 ธนบัตรไงเล่า”

“แหม คุณครูพูดให้คิดหลายชั้น
 อย่างนี้ผมตามไม่ทันหรอกครับ”
 ประชาสารภาพ “แต่ตอนนี้
 ผมเข้าใจแจ่มแจ้งเลยครับ”

“ดีละ” ครูส่ายหัว “ถ้า
 งามครูจะให้ต้นฝรั่งเธอต้นหนึ่ง
 ต้องปลูกและดูแลให้ดีนะ

ครูจะคอยดูว่าเธอเข้าใจแจ่มแจ้งอย่างที่พูดไหม” ครู
 ลำดวนชี้ไปที่ต้นไม้ในกระป๋องหน้าชั้น “ครูเอามาฝาก
 พวกเธอทุกคน คนละต้น จะได้เอาไปปลูกในวัน
 ต้นไม้ของชาติ มีทั้งต้นฝรั่งเวียดนามและต้นมะยม”

“หนูจองต้นฝรั่งค่ะ”

“ผมขอต้นมะยมครับ”

นักเรียนแข่งกันพูดจนฟังไม่รู้เรื่อง ครูจึงเคาะ
 โต๊ะเบา ๆ เสียงพูดแข่งกันจึงเงียบไปทันใด

“ไม่ต้องแย่งกัน มีมากพอ ใครชอบต้นอะไร

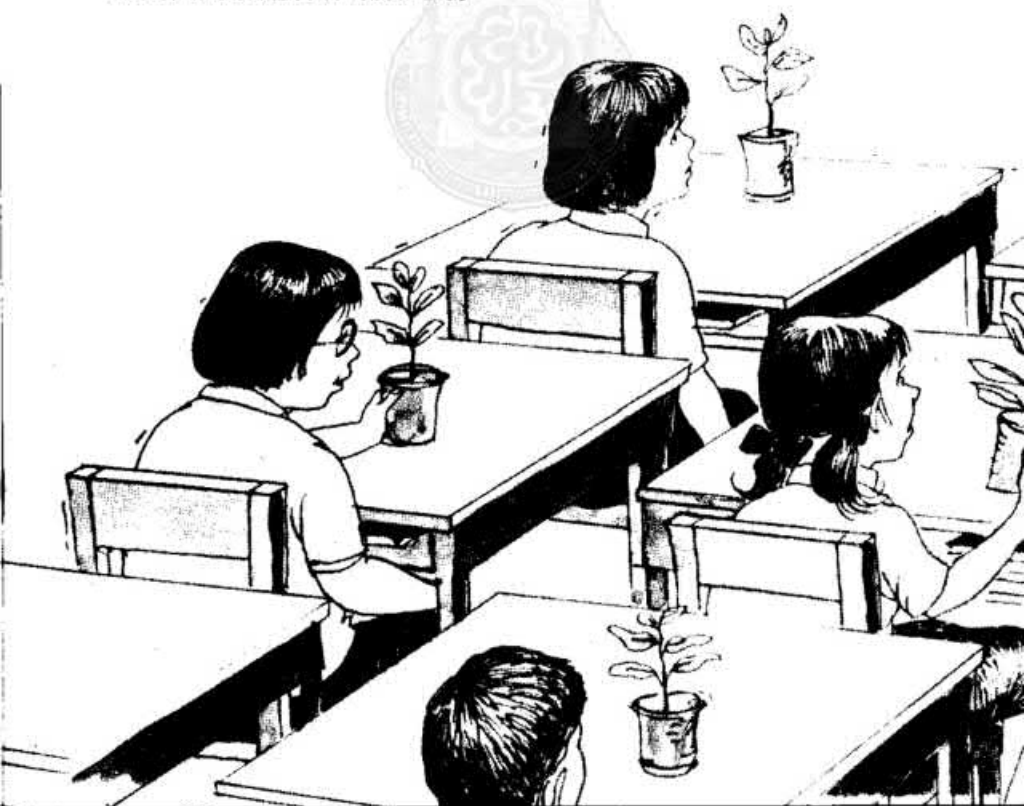

“ไม่ชอบต้นอะไร ก็นำไปเปลี่ยนที่บ้านครูได้”

“ต้นฝรั่งปลูกนานไหมคะจึงจะออกลูก” สุกันยา
ซึ่งจองต้นฝรั่งถาม

“ฝรั่งพันธุ์นี้ปีเดียวเท่านั้น ผลโตด้วย พวกเธอ
คงเคยเห็นกันแล้ว ส่วนมะยมก็ประมาณสี่ปีจึงจะให้ผล”

“มะยมเปรี้ยวก็เปรี้ยว แถมต้องปลูกตั้งสามสี่ปี
จึงจะออกลูก ใครจะปลูกไหวครับ” สมศักดิ์ให้เหตุผล
ที่เขาไม่เลือกต้นมะยม

“มะยมเป็นผลไม้ที่ให้ประโยชน์มากชนิดหนึ่งเหมือนกัน” ครูอธิบาย “ฤดูที่ไม่ออกผล ใบจะเป็นพุ่มสวย ทั้งใบและก้านใช้ในพิธีมงคลหลายอย่าง เช่น ใช้พรมน้ำมนต์ ใบอ่อนกินกับข้าวมันก็ได้ด้วยนะ ชื่อมะยมก็เป็นมงคล คนสมัยก่อนเขาจะปลูกมะยมไว้หน้าบ้านเพื่อให้คนนิยม ปลูกมะขามไว้หลังบ้านเพื่อให้คนขามเกรง ผลมะยมใช้ทำส้มตำแทนมะละกอก็ได้ ทำผลไม้กวนก็ได้ ทำไวน์ หรือเหล้าผลไม้ก็ได้ มีประโยชน์ตั้งมากมาย อย่างนี้เธอยังไม่เปลี่ยนใจมาชอบมะยมอีกหรือ”

“ฝรั่งเล่าครับ มีประโยชน์มากไหมครับ”
สมศักดิ์ถามอีก

“ฝรั่งเป็นพืชเศรษฐกิจ กินอร่อย มีวิตามินซีมาก ขายได้ราคาดีด้วย” ครูตอบ แล้วกล่าวต่อไปว่า “ต้นไม้ทุกต้นมีประโยชน์ทั้งนั้นแหละ...เธอเคยฟังเรื่องชีวกโกมารภัจ บิดาแห่งแพทย์แผนโบราณบ้างไหม”

นักเรียนตอบว่าไม่เคยฟัง ไม่เคยได้ยินมาก่อนเลย และต่างก็ขอให้ครูล่าดวงเล่าให้ฟัง ครูจึงเล่าเรื่องแพทย์ประจำพระองค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ฟัง

หมอชีวกโกมารภัจ ขณะยังเป็นมาณพหนุ่มได้ไปเรียนวิชาแพทย์กับอาจารย์ ครั้นเรียนจบแล้ว อาจารย์ได้ทำการทดสอบ โดยสั่งให้ชีวกโกมารภัจออกไปหาต้นไม้ใบหญ้ารอบ ๆ อาศรมที่ใช้เป็นยาไม่ได้มาให้ชีวกโกมารภัจเดินสำรวจทั้งวันก็หาไม่ได้ วันที่สองอาจารย์สั่งให้หาในบริเวณกว้างออกไปอีก ชีวกโกมารภัจก็ยังหาไม่ได้อยู่นั่นเอง ในวันที่สามอาจารย์สั่งให้หาไกลออกไปอีก ผลก็เหมือนเดิม คือหาต้นไม้ที่ไม่เป็นยาไม่ได้เลย ชีวกโกมารภัจเข้าไปเรียนให้อาจารย์ทราบด้วยดวงใจที่โหว่หว่น แต่อาจารย์กลับบอกว่า “เธอเรียนสำเร็จแล้ว อาจารย์รู้เท่าไร เธอก็รู้เท่านั้น”

เล่าเรื่องหมอชีวกโกมารภัจจบแล้ว ครูล่าดวงจึงวกเข้ามาพูดเรื่องเดิมอีก “ใบฝรั่งดูดซึมซับกลิ่น

ได้ดีพอ ๆ กับใบชา คนมีกลิ่นปากที่เรียกว่าปากเหม็น
เคี้ยวใบฝรั่งสดก็จะช่วยดับกลิ่นปากได้”

“เหมาะสมเลยครับที่คุณครูให้ต้นฝรั่งกับประจำ”
สมศักดิ์พูดออกมาดัง ๆ เพื่อนในห้องจึงหัวเราะกัน
อย่างครื้นเครง หลังจากเงิบเสียงลงแล้ว น้ำรินถาม
ขึ้นอีกว่า

“ทำไมต้องใช้เวลาปลูกเป็นปีถึงจะมีลูกคะ นาน
จัง”

“ครูเพาะด้วยเมล็ด จึงให้ผลช้า” ครูตอบ “ถ้า
ตอนหรือทาบกิ่ง จะให้ผลเร็วกว่านี้”

“เร็วสักเท่าใดครับ” เชิดถามบ้าง

“เร็วเท่ากับต้นแม่ เช่น มะม่วงถ้าเอากิ่งจาก
ต้นที่เคยออกผลแล้วซึ่งเรียกว่าต้นแม่ ทาบติดกับต้น
ตอ พอถึงฤดู ต้นแม่ออกช่อ กิ่งที่เราไปทาบทันตอ
ก็จะออกช่อตามไปด้วย”

ครูลำดวนอธิบายถึงการบำรุงรักษาตลอดจน
ให้ปุ๋ยกับต้นไม้ที่ปลูกอีกสักครู่หนึ่ง สัญญาณหมด

เวลาเรียนก็ดั่งขึ้น ก่อนออกไปจากห้องเพื่อให้ครูคนอื่นเข้ามาสอนวิชาต่อไป ครูลำดวนพูดขึ้นว่า

“ครูภูมิใจที่นักเรียนรักต้นไม้ และหวังว่าต้นไม้เล็ก ๆ ที่แจกนักเรียนในวันนี้จะเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ในเวลาอันสมควร”

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. ๔๖๖/๒๕๒๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา และหรือจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน

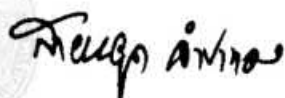
เพื่อส่งเสริมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและแพร่หลาย ซึ่งจะทำให้มีหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กในโรงเรียนเพิ่มขึ้น และปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจ และพิจารณา ตันฉบับที่มีผู้เสนอให้กรมวิชาการจัดพิมพ์เผยแพร่ และหรือจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

๑. คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
๒. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ	ที่ปรึกษา
๓. นางแมนมาศ ขวาลิต	ประธาน
๔. นางสิรินทร์ ช่างโชติ	รองประธาน
๕. นางสมบูรณ์ คิงขมานันท์	กรรมการ
๖. นางสาวธรรมบุญญ โรจนะบุรานนท์	กรรมการ
๗. นายวิริยะ สิริสิงห	กรรมการ
๘. นางพรจันทร์ จันทวิมล	กรรมการ
๙. นายสันต์ เตชะกัมพูช	กรรมการ

๑๐. นายวิโชค มุกดามณี	กรรมการ
๑๑. นายประเทศ สุขสถิตย์	กรรมการ
๑๒. นางสาวจินตนา ไบกาขุย์	กรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางจารุดี ฝิโลประการ	กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ
๑๔. นางสาวปริญญ์ ฤทธิ์เจริญ	กรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

ให้คณะกรรมการนี้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา ๒ ปี และให้คณะกรรมการ
แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕

(นายสายหยุด จำปาทอง)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

